

KARVIŲ TEŠMENS IŠSIVYSTYMO IR MELŽIMO SAVYBIŲ ĮVERTINIMAS

Vida Juozaitienė¹, Saulius Tušas², Evaldas Šlyžius¹

¹*Veisimo ir genetikos katedra, ²Gyvulininkystės katedra, Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, LT-47181, Kaunas; tel. (8~37) 36 28 63; el.paštas: biometrija@lva.lt*

Santrauka. Šio darbo tikslas buvo įvertinti karvių tešmens morfologinius rodiklius ir jų tarpusavio ryšį su melžimosi savybėmis bei somatinių ląstelių skaičiumi piene. Tešmens morfologiniai rodikliai įvertinti 99 karvėms, melžtoms tešmens ketvirčių melžimo aparatu YPB - 1. Įvertinę juodmargių bandą, nustatėme, kad 92 proc. visų tirtų karvių tešmuo buvo pageidautinos vonios ir dubens formos. Pieno primilžis karvių su pageidautiniais vonios ir dubens formos tešmenimis buvo 2,72–3,01 kg didesnis nei karvių, kurių tešmuo buvo apvalus ($p < 0,05$). Mažiausias somatinių ląstelių skaičius piene buvo karvių, kurių tešmuo vonios formos – 362 tūkst./ml ($p < 0,1$). Karvių su ožkos ir apvaliomis tešmenimis melžimas truko ilgiau nuo 1,7 iki 3 min. ($p < 0,1$). Melžimo greitis 0,33–0,78 kg/min. ($p < 0,05$) buvo didesnis karvių su pageidautinų formų tešmenimis. Priekiniai tešmens ketvirčiai išmelžti 0,57 min. greičiau nei užpakaliniai ($p < 0,01$). Melžimo trukmė iš priekinių ketvirčių buvo 4,6 min., užpakalinių – 5,7 min., primilžis iš priekinių – 5,2 kg, užpakalinių – 8,4 kg ($p < 0,05$). Vidutinis tirtų karvių tešmens indeksas buvo 44,57 proc. Teigiama statistiškai patikima koreliacija nustatyta tarp primelžto pieno kiekio ir tešmens indekso ($r = 0,30$; $p < 0,01$), tešmens raiščio ($r = 0,34$; $p < 0,01$) bei melžimo greičio ($r = 0,52$; $p < 0,01$). Teigiama statistiškai patikima koreliacija nustatyta tarp priekinių (0,333; $p < 0,01$) ir užpakalinių spenių (0,245; $p < 0,05$) atstumo su somatinių ląstelių kiekiu piene.

Raktažodžiai: karvės, tešmens morfologiniai rodikliai, tešmens ketvirčiai, melžimo greitis, somatinės ląstelės piene.